FUNDACIÓ MARIANAO

Àmbit geogràfic: Local
Seu Social: Sant Boi de Llobregat
Forma jurídica: Fundació Privada

- **71 persones treballadores**
- **51 persones voluntàries**
- **35 persones sòcies**

NOMBRE DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- 1588 a serveis a la infància i la joventut
- 167 a serveis a la gent gran
- 3 a serveis a persones dependents o amb discapacitat
- 300 a serveis a persones amb problemàtica de salut mental
- 58 a serveis específics vinculats a l'àmbit de l'execució penal
- 15 a serveis a persones amb drogodependències
- 200 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social
- 400 a serveis de cohesió i dinamització social

www.marianao.org

Breu història de l'organització

La Fundació Marianao neix l'any 1985 a Sant Boi de Llobregat amb la voluntat d'oferir espais de referència educativa, participació i oportunitats per infants, joves i grans, acompanyant-los a partir de processos d'apoderament personal, comunitaris i d'inclusió social. Som una organització comunitària compromesa amb les persones que pateixen situacions de vulnerabilitat i impulsem iniciatives que pretenen millorar les condicions de vida i benestar dels infants, joves i de les seves famílies. Les nostres causes són:

- El benestar de la infància i les seves famílies
- L'èxit educatiu dels infants i joves
- La inclusió social dels col·lectius en situació de risc d'exclusió
- El desenvolupament comunitari i la participació social de la ciutadania

Missió

La missió de la Fundació Marianao és promoure el desenvolupament social, educatiu i comunitari, orientant-se especialment a la infància, la joventut, la gent gran i qualsevol col·lectiu que es trobi en situació de vulnerabilitat. Fomentant així la inclusió, la defensa de drets, la inserció sociolaboral i la cohesió social. I, impulsant la participació, el voluntariat, la igualtat, la convivència intercultural i la sostenibilitat, afavorint comunitats més justes, solidàries i habitables.

Descripció de l'activitat

Des de 1985, la Fundació Marianao treballa a Sant Boi de Llobregat impulsant la transformació social mitjançant un model d'atenció integral i comunitària basat en la participació ciutadana i les aliances. L'organització promou que totes les persones puguin ser protagonistes de la seva vida i contribuir al desenvolupament de la comunitat.

Actualment, més de 2.000 persones participen en els seus programes, amb el suport de 70 professionals i més de 60 voluntaris, adreçats a infants, joves, famílies, persones grans i col·lectius vulnerables.

Actua en quatre àmbits: infància i famílies (espais familiars, casal i suport terapèutic), educació (prevenció de l'abandonament escolar amb formació i beques), inclusió social (salut mental, inserció laboral i suport a persones preses o excarcerades) i comunitat (participació juvenil, lluita contra la soledat i envelliment actiu).

Treballa en xarxa amb institucions públiques i privades, entitats socials i ciutadania per enfortir la cohesió social i construir un territori més inclusiu, sostenible i participatiu, i és un referent d'acció comunitària.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

COL·LECTIU SUMA

Breu descripció

El Col·lectiu Suma és un espai de promoció cultural, empoderament i formació bàsica per a dones adultes, que treballa perquè desenvolupin les seves vides amb plenitud i total autonomia, alhora que lluita per acabar amb les situacions d'aïllament i soledat no desitjada.

El Suma és un espai de referència, relació i intercanvi, de presa de consciència i desenvolupament personal i col·lectiu. En aquest espai persones grans de diferents orígens, cultures i formació:

- Comparteixen coneixements i experiències.
- Es donen suport.
- Decideixen conjuntament.
- Gaudeixen de la vida de forma activa i participativa.

Aportació de valor de la iniciativa

Dona resposta a una necessitat social creixent: la soledat no desitjada, la pèrdua de xarxes de suport i les desigualtats que afecten especialment les dones grans. A través d'un model arrelat al territori que considera: envelliment actiu, estimulació cognitiva, aprenentatge al llarg de la vida, suport mutu i participació comunitària, generant benestar, autonomia i vincles sòlids.

Aborda una problemàtica global amb respostes locals i comunitàries, construint xarxa des del barri i fomentant la cohesió social. El seu valor metodològic es basa en les dones participants com a protagonistes actives del projecte, amb espais de governança i decisió compartida entre participants, voluntariat i equip tècnic. Així com en la participació de voluntariat, peça clau des del naixement de l'entitat.

La trajectòria, el rigor i la capacitat d'adaptació a noves necessitats, així com el treball en xarxa amb administracions, entitats i serveis públics, reforcen la solidesa i impacte de la iniciativa.

Necessitat a la que respon

El col·lectiu Suma dona resposta a una necessitat creixent i estructural vinculada a l'envelliment de la població i a l'augment de situacions de soledat no desitjada entre les persones grans, especialment dones. A Sant Boi i al Baix Llobregat, moltes persones de més de 65 anys viuen processos de pèrdua de xarxes, jubilació, viudetat o limitacions en la participació social que incrementen el risc d'aïllament, deteriorament emocional i disminució de l'autonomia.

Aquestes situacions s'han vist agreujades després de la pandèmia, que va reduir dràsticament els espais de relació i va cronificar l'aïllament de moltes persones grans. A això s'hi suma la persistència de desigualtats com la bretxa digital, l'edatisme i trajectòries vitals marcades per la sobrecàrrega de cures, que afecten especialment les dones grans.

En aquest context, es fa necessari un projecte que ofereix espais accessibles, continus i significatius on les persones grans puguin mantenir capacitats, reforçar vincles, participar activament en la comunitat i sentir-se útils i reconegudes. Sàvies respon a aquesta necessitat generant xarxes de suport, oportunitats d'aprenentatge i espais de participació que prevenen l'aïllament i la soledat, milloren el benestar emocional i promouen un envelliment actiu, saludable i amb sentit.

Principals objectius assolits

S'han generat espais estables de trobada, relació i suport mutu que contribueixen a reforçar la salut emocional i la socialització de les persones participants, reduint situacions d'aïllament i soledat no desitjada. A través d'activitats d'estimulació cognitiva, alfabetització i aprenentatges instrumentals, s'ha treballat el manteniment i reforç de les capacitats cognitives i funcionals, promovent un envelliment actiu, autònom i participatiu.

Més de 120 dones grans han tingut accés a materials, recursos i activitats adaptades a les seves necessitats, afavorint el benestar emocional, l'augment del sentiment de pertinença i la confiança personal. També s'ha contribuït a reduir la bretxa digital, incrementant l'autonomia en l'ús del mòbil i eines digitals bàsiques.

S'ha impulsat la participació cultural i comunitària, amb una presència activa de les participants en activitats del barri i iniciatives comunitàries. Consolidant un espai comunitari d'envelliment actiu amb participació regular d'un grup ampli i divers de persones grans.

Cal destacar l'enfortiment del voluntariat, amb més de 20 persones implicades de manera estable, així com la promoció de l'autogestió i l'empoderament de les participants, que assumeixen rols actius en l'organització i dinamització d'activitats. Tot plegat ha afavorit la creació de xarxes de suport sòlides i una mirada comunitària inclusiva, sensibilitzant sobre l'edatisme, la igualtat i els drets de les persones grans, especialment de les dones.

Principals resultats obtinguts

El projecte ha desenvolupat una àmplia acció comunitària i educativa adreçada a persones grans, especialment dones, promovent l'envelliment actiu, la participació i la reducció de la soledat no desitjada. A l'Escola Popular d'Adults s'han impartit més de 100 hores de formació anual a 120 alumnes, organitzades en 8 grups-classe i amb el suport de 21 persones voluntàries. També

s'han realitzat activitats de foment de la lectura, tertúlies-cafè, tallers de memòria i intel·ligència emocional, assemblees escolars, així com 15 cursos i monogràfics per reduir la bretxa digital i millorar l'autonomia tecnològica.

En l'àmbit cultural i d'oci, 72 dones han participat en espais de cura i relació, 80 en xerrades sobre el paper de les dones grans a la societat per fomentar l'apoderament i 21 en el taller de teatre amb representacions al teatre municipal dos cops a l'any, on l'assistència és oberta a la comunitat. També s'han impulsat activitats intergeneracionals amb joves, tallers psicomotricitat i d'estimulació cognitiva i 10 sortides culturals.

Pel que fa a la participació ciutadana, el projecte ha promogut projectes d'art comunitari, iniciatives solidàries amb residències de gent gran, ha col·laborat amb la Xarxa de Suport Santboiana, una xarxa de suport ciutadà nascuda arrel del confinament, i ha participat de forma activa i regular al Consell de les Dones de l'Ajuntament de Sant Boi.

Abast de l'experiència

S'ha desenvolupat un ampli ventall d'activitats orientades a l'aprenentatge, la inclusió i el benestar. Amb una participació regular de més de 120 dones grans, una xarxa estable de més de 20 persones voluntàries i un ampli ventall d'activitats educatives, culturals i comunitàries.

S'ha treballat alfabetització i competències bàsiques, cultura general i estimulació cognitiva, espais de lectura en veu alta i grups de conversa en català per afavorir l'ús de la llengua.

També s'han realitzat tallers d'ús del mòbil, xerrades i tertúlies sobre temes d'interès, i activitats d'intercanvi de coneixements. S'inclouen activitats d'estiu dins el Pla Comunitari de Marianao, així com propostes d'oci, sortides culturals i celebracions de tradicions. A més, s'ha promogut la implicació en actes i mobilitzacions per la justícia social, igualtat de gènere i drets de la gent gran. Finalment, s'han dut a terme trobades de formació de voluntariat i participants per enfortir la participació i cohesió.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 1
Ateses: 97
Voluntàries: 21

Principals factors clau d'èxit

Els principals factors clau d'èxit de la iniciativa són l'arrelament comunitari i la trajectòria consolidada de l'entitat, que aporten credibilitat, confiança i una vinculació profunda amb el barri de Marianao i la ciutat de Sant Boi. El projecte es basa en un model pedagògic i comunitari consolidat, orientat a l'aprenentatge al llarg de la vida, la participació activa i la creació d'espais significatius que responen a necessitats reals de les persones grans.

Un altre element clau és el voluntariat estable i compromès, amb més de 20 persones implicades que aporten proximitat, qualitat i sostenibilitat. La metodologia participativa i d'autogestió situa les persones grans com a protagonistes del projecte, reforçant el lideratge, la corresponsabilitat i la presa de decisions compartida.

La perspectiva de gènere i la lluita contra l'edatisme estan integrades de manera transversal, promovent l'empoderament i la defensa dels drets de les dones grans. També destaca la capacitat de generar xarxes de suport sòlides que prevenen la soledat no desitjada i reforcen la cohesió social.

El treball en xarxa amb administracions, entitats i serveis públics multiplica l'impacte i consolida aliances estables. Finalment, l'accessibilitat, l'adaptació a les necessitats de les participants i el seu caràcter transferible i replicable reforcen el valor i la sostenibilitat del model.

Dificultats i reptes superats

La iniciativa ha hagut d'afrontar diversos reptes i dificultats significatives vinculades tant a les característiques de les participants com a la pròpia evolució del projecte. Un dels principals reptes ha estat l'impacte de les desigualtats de gènere en la trajectòria vital de les dones grans, que sovint es tradueix en una baixa autopercepció i en creences limitants que dificulten la participació activa i l'apoderament personal.

Un altre repte rellevant ha estat la consolidació i coordinació d'un voluntariat ampli, garantir la seva formació, integració en la dinàmica del projecte i continuïtat ha requerit un esforç constant d'acompanyament i organització.

El projecte també ha hagut d'adaptar-se al relleu generacional dins del propi col·lectiu de persones grans, ja que no és un grup homogeni i presenta necessitats molt diverses i canviants pel que cal una adaptació constant del projecte que el faci integrador per a tothom. A més, hi ha participants que porten una llarga trajectòria de participació al projecte, fet que suposa que apareguin noves necessitats, especialment relacionades amb l'envelliment i el deteriorament cognitiu, que requereixen formació específica i adaptació contínua de les activitats.

Finalment, la incorporació de la diversitat cultural ha suposat un altre repte important, que ha requerit flexibilitat metodològica i capacitat d'adaptació per garantir un espai inclusiu, integrador i respectuós amb diferents realitats.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

La iniciativa incorpora diversos elements innovadors que la diferencien d'altres models d'intervenció amb persones grans. Un dels principals és la relació horitzontal entre voluntàries i participants, que afavoreix la creació d'espais on tothom és protagonista i té veu pròpia.

El projecte situa les persones grans, especialment les dones, al centre de la intervenció, promovent el seu empoderament, la millora de l'autoestima i la superació de trajectòries marcades per desigualtats de gènere i experiències de discriminació. En aquest sentit, també incorpora de manera transversal la lluita contra l'edatisme i la promoció d'una mirada positiva de l'envelliment, centrada en la qualitat de vida, la salut i la participació activa.

Un altre element innovador és l'abordatge de la soledat no desitjada des d'una perspectiva preventiva i comunitària, i no com una resposta reactiva a situacions d'emergència. Això permet generar vincles estables, xarxes de suport i cohesió social al territori.

El voluntariat té un paper estructural i transformador, amb un impacte que va més enllà de les participants i que contribueix a incrementar el capital social del barri. Alhora, el model d'autogestió i participació democràtica permet que les pròpies dones decideixin la direcció del projecte, reforçant el seu lideratge i autonomia.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

Es tracta d'un model basat en la prevenció i abordatge comunitari d'una necessitat social estructural: la soledat no desitjada i l'envelliment actiu, que suposa abordar-lo amb estratègies que parteixen d'una base comú i replicable.

L'àmplia trajectòria de l'entitat i del projecte garanteix solidesa metodològica, coneixement pràctic i capacitat d'adaptació. Aquest recorregut permet executar el model i transferir-lo a diferents realitats socials.

Un element central és la transferència del model de treball. La seva força recau en la particularitat de cada territori. Es pot extrapolar a altres espais, adaptant-se a la realitat social de cada territori, així com a l'experiència de les entitats que vulguin replicar-ho. La seva metodologia basada en la intervenció comunitària, participació activa, voluntariat, autoestió i posar a les persones al centre, permet que el model sigui flexible, adaptant-se al context de cada territori i de les entitats que l'impulsen.

L'experiencia en consultoria social, acompanyant administracions públiques i entitats reforça aquesta capacitat de transferència, amb processos ja contrastats d'implantació de models replicables a altres contextos.

El voluntariat i la metodologia d'autogestió, participativa i democràtica, son elements clau de replicabilitat. El treball en xarxa amb administracions, serveis públics i entitats facilita la creació d'ecosistemes comunitaris que poden reproduir-se en altres municipis, ampliant l'impacte social del model.